

УКРАЇНА

(19) UA (11) 64146 (13) U
(51) МПК
G01N 3/56 (2006.01)ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИОПИС
ДО ПАТЕНТУ
НА КОРИСНУ МОДЕЛЬвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ВИЗНАЧЕННЯ ОПОРУ ДЕРЕВИНИ УДАРНОМУ СТИРАННЮ

1

2

(21) u201105295

(22) 26.04.2011

(24) 25.10.2011

(46) 25.10.2011, Бюл. № 20, 2011 р.

(72) КОТРЕЧКО ОЛЕКСІЙ ОЛЕКСІЙОВИЧ, ЛАКИДА ПЕТРО ІВАНОВИЧ, ІЩЕНКО ВАЛЕРІЙ ОЛЕКСІЙОВИЧ, ВАСИЛИШИН РОМАН ДМИТРОВИЧ, БЕЗДУШНИЙ ПЕТРО МИКОЛАЙОВИЧ

(73) НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

(57) Спосіб визначення опору деревини ударному стиранню, що включає обертальний рух зразка, який **відрізняється** тим, що контакт в зоні тертя здійснюють повторними ударами контрзразка по поверхні зразка, чим забезпечують стирання деревини в процесі ударного навантаження, при цьому опір деревини ударному стиранню оцінюють

втратою маси (m_3) зразка в залежності від величини відношення сумарної роботи (A) кількості нанесених ударів (N) контрзразка до площі поперечного перерізу (S) зразка за час випробування (τ) при заданій частоті його обертання (n), а величину сумарної роботи кількості нанесених ударів визначають за формулою:

$$A = \sum_{i=1}^N m \cdot g \cdot H, \text{ Дж / мм}^2,$$

де:

 m - маса контрзразка, кг; g - прискорення сили тяжіння, м/с²; H - висота падіння контрзразка, м. N - кількість нанесених ударів.

Корисна модель належить до механічних випробувань матеріалів, і зокрема може бути використана для визначення опору деревини ударному стиранню.

Відомий спосіб [патент України на корисну модель № 50160, G01N3/56. Спосіб визначення опору деревини стиранню. Бюл. №10 від 25.05.2010], згідно якого навантаженому зразку надають обертальний рух навколо своєї осі і створюють навколо нього обертання контрзразка. Такі деталі, виготовлені із деревини, як паланки транспортерів, лопати мотопил жаток, зернових і силосозбиральних комбайнів, соломотрясів, ролики елеваторів та інше працюють на зношування при одночасному впливі ударних навантажень, які спричиняють їх додаткове руйнування за рахунок утворення вм'ятин, тріщин, сколів, розшарування і розриву волокон. Тому експериментальні дані, отримані в процесі зношування деревини при статичних навантаженнях, не враховують реальні умови роботи готових деталей і не можуть бути використані при виконанні оптимальних розрахунків їх геометрії і розмірів.

Корисною моделлю ставиться задача розробки способу, який забезпечить наближення умов випробування деревини на стирання до роботи готових виробів за рахунок одночасної дії на зразок сил тертя і ударних навантажень.

Поставлена корисною моделлю задача досягається тим, що у способі визначення опору деревини ударному стиранню, що включає обертальний рух зразка, згідно корисної моделі контакт в зоні тертя здійснюють повторними ударами контрзразка по поверхні зразка, чим забезпечують стирання деревини в процесі ударного навантаження, при цьому опір деревини ударному стиранню оцінюють втратою маси (m_3) зразка в залежності від величини відношення сумарної роботи (A) кількості нанесених ударів (N) контрзразка до площі поперечного перерізу (S) зразка за час випробування (τ) при заданій частоті його обертання (n), а величину сумарної роботи кількості нанесених ударів визначають за формулою:

$$A = \sum_{i=1}^N m \cdot g \cdot H, \text{ Дж / мм}^2,$$

де:

 m - маса контрзразка, кг; g - прискорення сили тяжіння, м/с²; H - висота падіння контрзразка, м; N - кількість нанесених ударів.

На фіг. 1 представлена кінематична схема випробування.

Для реалізації поставленої корисною моделлю задачі використовують пристрій, що складається із

(19) UA (11) 64146 (13) U

тримача 1 зразка 2, контрзразка, який при обертанні ексцентрика 3 вільно переміщується по штовку 4 на постійну висоту H . Маса контрзразка складається із маси бойка 5 і гир 6. Обертання зразка 2 і ексцентрика 3 здійснюють від автономних електродвигунів з частотою обертання в межах від 0 до $1500^{\circ}/\text{хв}$ (не показано).

Реалізацію поставленої корисною моделлю задачі виконують наступним чином. Із деревини виготовляють циліндричні зразки діаметром 60 мм і висотою 50 мм згідно з вимогами ГОСТ 16483. 0 - 89, СТ СЭВ 6470 - 88. За допомогою гир 6 встановлюють необхідну масу вантажу. Зразок 2 жорстко

закріплюють у тримачі 1. При цьому контактні поверхні зразка 2 і бойка 5 повинні бути строго паралельними. В подальшому спочатку включають електродвигун ексцентрика 3, а потім - зразка 2. Показником стирання деревини є втрата маси зразка (m_3), в залежності від сумарної роботи (A) кількості нанесених ударів (N) контрзразка, віднесеної до його поперечного перерізу (S) та від безпосереднього часу (τ) випробування при заданій частоті обертання (n) зразка.

Стійкість опору деревини ударному стиранню визначають як вздовж, так і впоперек волокон.

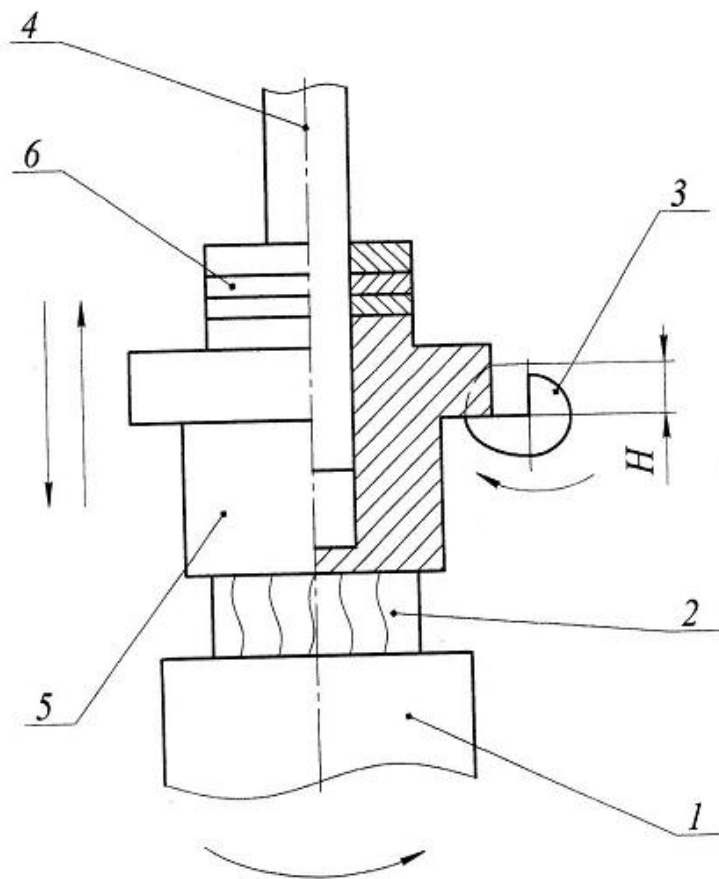

Fig. 1